

С.Є. Пиріжок, к.е.н., доц.

Л.Г. Олійник, к.е.н., доц.

Вінницький кооперативний інститут

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ОБЛІКОВИЙ ВИМІР

Досліджено основні проблеми розвитку малого і середнього підприємництва в Україні, серед яких ідентифікують відсутність послідовної державної політики щодо підтримки малого і середнього підприємництва, нестабільність законодавства та високу вартість започаткування нового бізнесу. Розглянуто міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва. Визначено зміни, основні принципи та завдання податкової реформи в Україні, до яких належать зменшення податкового навантаження, покращання принципів справедливості, спрощення та стабільності, що спрямовані на легше адміністрування, боротьбу з корупцією та забезпечення сприятливого бізнес-клімату в Україні.

Проаналізовано сутність спрощеної системи суб'єктів малого підприємництва, розглянуто еволюцію розвитку податку в нашій країні, а також визначено існуючі та запропоновані основні вимоги до груп платників. Оцінено переваги, недоліки та ризики реформи спрощеного оподаткування, зокрема, визначено ризики можливого збільшення тиску на малий бізнес, витрати бізнесу на облік видатків, ускладнення вимог до ведення обліку, що може стати фактором політичної нестабільності та викликати труднощі у проведенні податкової реформи.

***Ключові слова:** єдиний податок; малий бізнес; організація бухгалтерського обліку; податкова реформа; податковий облік; спрощена система оподаткування.*

Постановка проблеми. Сучасним політичним та економічним умовам характерні зміни у законодавстві, що впливають на діяльність суб'єктів малого бізнесу. Питання, які виникають у процесі податкового обліку даних суб'єктів господарювання, не лише не зменшуються, а навпаки постійно поповнюються у зв'язку зі змінами у законах та інших актах, що регулюють їх діяльність.

© С.Є. Пиріжок, Л.Г. Олійник, 2015

льних змін у законодавстві та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку на підприємствах, а також виокремлення

основних переваг даної системи, недоліків та ризиків, які необхідно уникати або зменшувати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем обліку розрахунків за податками і платежами на малих підприємствах присвятили свої роботи такі вчені, як З.С. Варналій, Ю.А. Верига, Н.О. Гура, М.Г. Михайлов, В.В. Сопко, Л.К. Сук та інші науковці.

Викладення основного матеріалу. Враховуючи складну економічну ситуацію в Україні та у світі, сьогодні мале та середнє підприємництво є вагомим елементом у забезпеченні позитивних структурних змін в економіці та створенні умов для впровадження ринкових реформ.

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про те, що існування та взаємодія підприємств як великих і середніх, так і малих, їх оптимальне співвідношення є найважливішою характеристикою ринкової економіки. Основними характерними рисами функціонування малих і середніх підприємств традиційно вважають існування на локальному ринку, спеціалізацію на певному ринку товарів і послуг, швидке реагування на ринкові зміни та ринкову кон'юнктуру, безпосередній зв'язок зі споживачем.

Малі підприємства сприяють пропорційному розвитку економіки шляхом зростання конкуренції, створенню додаткових робочих місць, швидкому насиченню ринку товарами і послугами. За період розвитку малого підприємництва в Україні відбулися значні зміни в кількісному та якісному складі підприємницьких структур, в економічних і правових умовах, державній політиці розвитку малого та середнього бізнесу. Мале підприємництво як самостійне соціально-економічне явище існує в Україні більше двох десятиліть, у той час як у розвинутих економічних системах воно є невід'ємною складовою сучасної економіки змішаного типу вже протягом двох століть.

У країнах із розвинутою ринковою економікою мале підприємництво забезпечує 60–70 % ВВП, на його підтримку щорічно спрямовується 2–3 % видаткової частини бюджету, що зумовлено тим, що, поряд із соціально-економічним значенням, малий бізнес має низький ступінь життєздатності та є найбільш вразливим до інфляції, обмеженості фінансових ресурсів, конкуренції великих корпорацій тощо. Натомість у нашій країні малими та середніми суб'єктами підприємництва виробляється лише 11 % ВВП, що зумовлене тим, що мале підприємництво не відіграє тієї значної ролі в національній економіці, як у розвинутих країнах. В Україні перешкодою на шляху розвитку малого підприємництва є відсутність ефективних механізмів

його підтримки з боку держави [2, с. 95]. У результаті дослідження актуальних потреб і точок зору різних груп інвесторів, зацікавлених у розвитку сектору малого і середнього підприємництва щодо вирішення найгостріших проблем та здійснення невідкладних реформ задля покращання бізнес-середовища в Україні, виявлено окремі проблеми (табл. 1).

Таблиця 1

*Основні проблеми розвитку малого і середнього підприємництва
(на основі опитування з 25.11.2014 р. до 20.12.2014 р.) [13, с. 7]*

Проблема	Коротка характеристика причин
1	2
Державні органи влади, служби та агентства	<ul style="list-style-type: none"> – Часті зміни правил (підприємці завжди сприймають їх негативно); – неспроможність виконання законів України на місцевому рівні; – відсутність достовірної статистики щодо стану малого та середнього підприємництва; – розпорошеність відповідальності за підтримку малого та середнього підприємництва
Аналітичні центри і громадські ініціативи	<ul style="list-style-type: none"> – Незахищеність права власності; – слабкість та відсутність реального впливу бізнес-об'єднань

Закінчення табл. 1

1	2
Міжнародні та національні бізнес-об'єднання	<ul style="list-style-type: none"> – Нерозвиненість мереж «бізнес для бізнесу» і обмежений доступ до збуту; – недостатній рівень бізнес- і маркетингових стратегій
Міжнародні організації та проекти технічної допомоги	<ul style="list-style-type: none"> – Відсутність послідовної державної політики щодо підтримки малого та середнього підприємництва (зокрема з урахуванням потреб різних сегментів сектору); – відсутність механізмів впливу сектору малого та середнього підприємництва на публічні органи влади та рішення, що ними приймаються
Незалежні експерти	– Нечесні умови конкуренції;

	<ul style="list-style-type: none"> – складні процедури приватизації землі; – недостатні гарантії для іноземних інвесторів
Місцеві органи влади	<ul style="list-style-type: none"> – Нестабільність законодавства; – висока вартість започаткування нового бізнесу

Таким чином, за даними проведених досліджень [13, с. 8], найгострішою проблемою розвитку малого і середнього підприємництва є існування корупційної практики при взаємодії підприємців із публічними органами влади різних рівнів. Гостро стоять проблеми відсутності реального доступу малого і середнього бізнесу до кредитних та інших фінансових ресурсів, існування численних перепон та обмежень для здійснення господарської діяльності повністю прозоро і легально, а також наявність надмірного податкового тиску (табл. 2).

Таблиця 2

*Наявні проблеми розвитку малого і середнього підприємництва
(на основі опитування з 25.11.2014 р. до 20.12.2014 р.) [13, с. 8]*

Наявні проблеми	Кількість відповідей*
Існування корупційної практики при взаємодії з публічними органами влади різних рівнів	17
Обмеженість доступу до кредитних та інших фінансових ресурсів	13
Неможливість здійснювати господарську діяльність повністю прозоро та легально	11
Надмірний податковий тиск (у т. ч. адміністративний тиск з боку податкових органів)	11
Домінування на загальнодержавному рівні інтересів великого бізнесу	9
Брак дієвої державної підтримки малого та середнього підприємництва	9

* Представники бізнес-об'єднань могли обрати не більше трьох варіантів відповіді

Досліджуючи заходи щодо розвитку малого підприємництва в Україні, О.М. Лозовський та С.І. Шарчук [7, с. 138] визначають, що він можливий лише за умови вирішення низки таких завдань:

– розробки фінансової стратегії щодо залучення українського і міжнародного банківського капіталу для забезпечення розвитку малого бізнесу в Україні;

– сприяння розвитку зовнішньоекономічної активності суб'єктів малого підприємництва;

– проведення підготовки та перепідготовки кадрів для роботи в структурах малого бізнесу;

– удосконалення інформаційного та нормативно-правового забезпечення діяльності підприємців у сфері малого бізнесу;

– підвищення якості рекламно-виставкової та видавничої діяльності у даній сфері;

– розвитку інноваційної діяльності в підприємницьких структурах.

У забезпеченні зазначеного важливим є розгляд та впровадження міжнародного досвіду державного регулювання та підтримки малого підприємництва, а також у організації бухгалтерського обліку. Основні напрями провідних країн наведено у таблиці 3.

Однак, на нашу думку, питання оподаткування в Україні, а саме: механізм оподаткування, спрощення процедури та її зрозумілість, зниження податкового тиску, є актуальним завданням для держави з метою розвитку малого та середнього підприємництва.

Таблиця 3

Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва [2, с. 95–96]

Країна	Особливості державного регулювання
1	2
США	Відсутні особливі податкові режими для малих і середніх підприємств. Усі підприємства зобов'язані вести бухгалтерський облік у повному обсязі для розрахунку прибутку з метою оподаткування, однак для малих підприємств передбачені спеціальні положення, що спрощують процедуру обліку та звітності оподаткованого прибутку за прогресивною шкалою.

	Гарантування позик є однією з найбільш ефективних форм державної підтримки підприємництва, оскільки вирішує питання про залучення до цієї мети банківські кредити. Ця форма підтримки дає можливість активізувати ресурси та використати ініціативу підприємців
--	---

Продовження табл. 3

1	2
Німеччина	Сприяння в галузях наукових досліджень, фінансування ризикової діяльності, покращання умов передачі технології, забезпечення науковими кадрами. Надання консультацій малим і середнім фірмам з різноманітних питань (від результатів маркетингових досліджень до допомоги у подоланні бюрократичних бар'єрів). Надання кредитів і субсидій. Надаються пільгові інвестиційні кредити, особливо при освоєнні високотехнологічних виробництв, кредити для створення власних підприємств. Державна підтримка малого бізнесу спрямована на забезпечення його фінансової самостійності. Особам, які створюють нові підприємства, надаються кредити строком до 20 років. Стимулювання наукових досліджень на малих і середніх підприємствах. Велике значення надається інформаційним і консультаційним послугам у нових галузях технології, перебудові професійного навчання, особливо підвищенню кваліфікації кадрів, зайнятих інноваціями. Використання заходів непрямого регулювання (гарантії банківських кредитів на придбання сучасного обладнання)
Японія	Правове положення малого підприємництва в Японії регулюється системою спеціальних законів, а також положеннями про пільги для малих підприємств у податковому, зовнішньоторговому та галузевому законодавстві

Закінчення табл. 3

1	2
Італія	Закон про заходи щодо сприяння модернізації та розвитку малих підприємств. Для фінансування малих підприємств, їх технічної модернізації, підготовки кадрів, впровадження системи контролю за якістю виготовлюваної продукції, дійової підтримки на зовнішніх ринках та інших напрямів стимулювання розвитку малого бізнесу щорічно виділяється 1570 млрд лір. Особливу увагу приділяється депресивним південним районам. Новостворені малі промислові підприємства південних районів Італії протягом 10 років не платять податок на прибуток і місцеві податки. Пільгове оподаткування діє і для створюваних з метою модернізації малих підприємств фінансових компаній. Поряд з пільговим оподаткуванням система державної підтримки малого підприємництва в Італії містить також цільове субсидування і пільгове кредитування
Великобританія	Активне використання інструментів бюджетної, податкової і кредитної політики. Для підприємств малого бізнесу знижено ставки прибуткового податку, зменшено податок на інвестиції в нові сфери малого бізнесу, особливо пов'язані з високим ступенем ризику. Приватна ініціатива стимулюється наданням податкових знижок, спрощенням фінансової процедури злиття і поділу фірм, зниженням усіх ставок індивідуального податку з з/п, підвищенням порога зарплати, що підлягає оподаткуванню за найвищою ставкою. Надаються консультативні послуги, науково-технічна інформація і рекомендації, щодо заснування і ведення малого бізнесу

Для визначення того, яку систему оподаткування доцільніше обрати конкретному суб'єкту підприємницької діяльності, потрібно володіти сукупністю всієї інформації про перелік господарських операцій, що здійснюються підприємством, кількість осіб, які

знаходяться у трудових відносинах, обсяг доходу, рентабельність платника податків та низку іншої інформації, на основі якої можна надати правову консультацію щодо вибору системи оподаткування [14, с. 141].

З метою сприяння розвитку малого бізнесу з 1999 р. в Україні запроваджено спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. Плюсів і мінусів даної системи, що залежать від умов здійснення підприємницької діяльності, господарських операцій та від величини його доходів, досить багато. Питання спрощеної системи оподаткування одне з найважливіших для суб'єктів малого підприємництва та держави, оскільки у зовнішньоекономічному просторі необхідно забезпечити стабільний економічний розвиток малого підприємництва як одного з важливих елементів у ринковій системі.

Спрощена система оподаткування – спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні. Спрощена система оподаткування значно легша з точки зору ведення бухгалтерського обліку, хоча має низку обмежень. Так існує список дозволених для цієї системи оподаткування видів діяльності. Окрім цього, існують обмеження припустимого об'єму доходу та кількості найманих робітників. За весь час існування застосовувати спрощену систему оподаткування могли як фізичні особи-підприємці, так і юридичні особи [1].

Єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва завжди був і залишається вагомим джерелом надходжень місцевих бюджетів та є серйозним важелем державного регулювання діяльності підприємців і малих підприємств, які є суб'єктами спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Практика оподаткування доходів суб'єктів малого підприємництва єдиним податком за усі роки його існування свідчить про те, що він є одним з найбільш ефективних засобів стимулювання розвитку малого підприємництва, гармонізації економічних інтересів держави і платників податків, а також забезпечення зайнятості населення [4, с. 278].

Показниками ефективності застосування єдиного податку є його економічна обґрунтованість та адміністративна простота, що проявляються, по-перше, у скороченні кількості обов'язкових платежів внаслідок заміни їх одним податком, по-друге, у спрощенні ведення податкового обліку та подання звітності, по-третє, у зменшенні витрат на адміністрування податків. Не дивлячись на це, його функціонування в Україні є предметом тривалої дискусії як серед науковців, так і серед політиків та представників бізнесу [16, с. 42]. При цьому представники одних наукових шкіл відстоюють позицію щодо необхідності подальшого

функціонування спеціального режиму оподаткування суб'єктів малого підприємництва, а інші дотримуються думки щодо недоцільності його подальшого використання [9, с. 79].

З моменту появи спрощеної системи оподаткування в 1999 р. єдиний податок для фізичних осіб-підприємців був фіксованим податком у розмірі від 20 до 200 грн. Ставка єдиного податку встановлювалася місцевими органами самоврядування та залежала від видів діяльності. Юридичні особи на спрощеній системі сплачували 6 та 10 % від прибутку за звітний період залежно від того, чи були вони платниками ПДВ.

Після надходження на розрахунковий рахунок податкової інспекції єдиний податок пропорційно розподілявся: 43 % залишалось в місцевому бюджеті, 42 % надходили у Пенсійний фонд України, 15 % – у фонд обов'язкового соціального страхування. Таким чином, один податок заміняв одразу три відрахування, що і пояснювало його назву.

Така структура податку проіснувала до 2010 р. До цього часу 42 % навіть від максимальної ставки розміром 200 грн. відстали від обов'язкових відрахувань до Пенсійного фонду України з мінімальної зарплати. У 2009 р. підприємцям було рекомендовано добровільно доплачувати різницю, а з середини 2010 р. обов'язковість доплати була закріплена законом. З цього часу єдиний податок перестав бути «єдиним».

З 1 січня 2011 р. набрав чинності закон про єдиний соціальний внесок, який містив у собі всі відрахування до Пенсійного фонду. Сплата єдиного податку була зменшена до частини, що відраховувалась до місцевого бюджету: 43 %. У такому вигляді єдиний податок проіснував ще рік, поки не був реформований.

Однак науковці визначали прогрес у реформуванні системи спрощеного оподаткування. Так О.В. Калмиков зазначає, що малий бізнес отримав чіткі і зрозумілі системи класифікації видів спрощеного оподаткування, які розділяють малий та середній бізнес і тим самим усувають ті перекося й конфлікти, що породжувала попередня система спрощеного оподаткування. Після всіх змін у Податковому кодексі мале підприємництво отримало можливість без істотних обмежень займатися більшістю видів виробництва, надавати роботи та послуги, залучати більшу кількість співробітників, залишаючись при цьому платником за спрощеною системою. Знижено податкове навантаження на сплату податку на прибуток. Вирішено питання реєстрації спрощенців як платників ПДВ. Для суб'єктів малого підприємництва встановлено дуже низьке податкове навантаження, до мінімуму зведено податкову звітність та скасовано всі зайві й неоднозначні збори та платежі. Фактично створені умови для того, щоб особи, які

248

працюють самостійно або з дуже мінімальним залученням трудових ресурсів, не мали великих витрат, пов'язаних зі сплатою податків [3, с. 99].

Спрощена система оподаткування уведена з метою підтримки малого підприємництва на етапі започаткування власного бізнесу, встановлюючи досить прості та прозорі правила оподаткування, визначення бази оподаткування й мінімізації процедур обліку та звітності з метою покращання бізнес-клімату. Розвиток малого бізнесу є найбільш ефективним інструментом ринкового реформування економіки. Важливість цього сектору економіки проявляється в тому, що збільшується кількість зайнятого населення, і в результаті збільшується рівень доходу населення, а це призводить до того, що зростає сукупний попит, наслідком якого є збільшення виробництва [5, с. 246].

Досліджуючи генезис системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні, О.В. Панасюк зазначає, що запровадження у вітчизняну податкову практику позитивного міжнародного досвіду спрощеного оподаткування малого підприємництва сприятиме поживленню підприємницької активності серед населення, спростить перехід держави до ринкової економіки та позитивно впливатиме на загальний стан національної економіки України. У процесі становлення та розвитку система пройшла низку послідовних етапів, кожному з яких притаманна відповідна специфіка надання малим підприємствам можливості вести облік своєї господарської діяльності та проводити розрахунки за податковим зобов'язанням за спрощеною процедурою. Основним стримуючим фактором розвитку системи спрощеного оподаткування малого підприємництва в Україні автор визначає низький рівень правової та податкової культури серед платників податків, що призводило до використання малих підприємств у схемах ухилення від оподаткування та викликало відповідну реакцію держави, що проявлялась в ускладненні ведення малого бізнесу й гальмуванні його подальшого розвитку. Новагорські законодавчі зміни мали б усунути всі недоліки, а перший крок до цього зроблено в результаті введення в дію Податкового кодексу України [10].

Основні характеристики груп платників єдиного податку наведено на рисунку 1.

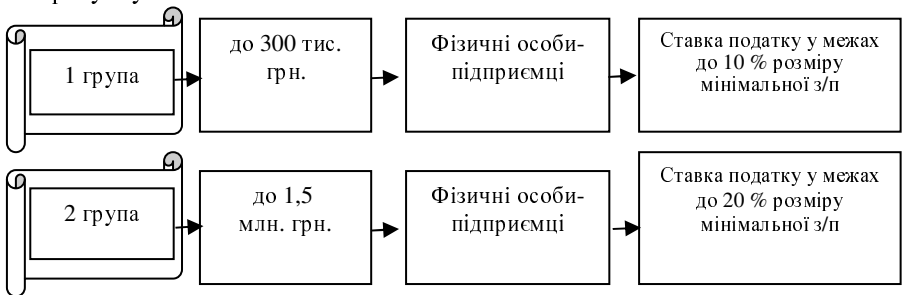

Рис. 1. Основні характеристики суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності [12, станом 20.09.2015 р., гл. 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності», ст. 291, 291.4, ст. 293]

Вагомі зміни Податкового Кодексу у сфері спрощеного оподаткування набули чинності з 1 січня 2015 р. Відповідно до змін, скорочено кількість груп платників єдиного податку, більшість суб'єктів господарювання малого підприємництва були зараховані до 3-ї групи і склали за даними статистики ДФС України близько 95 % від загальної кількості суб'єктів, що працюють із застосуванням спрощеної системи оподаткування [1].

У серпні 2015 р. на офіційній сторінці Міністерства фінансів України в Facebook було оприлюднено завдання податкової реформи [11], що, виходячи із основних завдань (зменшення навантаження, покращання принципів справедливості, спрощення та стабільності), спрямовані на легше адміністрування, боротьбу з корупцією та забезпечення сприятливого бізнес-клімату за рахунок:

1. Зменшення оподаткування зарплат.
2. Рівних правил гри (для всіх секторів; для легального і тіншового бізнесів).
3. Справедливих ставок податків; мінімум паперів; мінімум деталей.
4. Завчасного попередження про зміни; менше самих змін.

Заступник міністра фінансів О.Макеєва, висвітлюючи «міфи» про податкову реформу, підкреслює філософію реформи – «встановлення простих, рівних та справедливих податкових правил» [8]. Зокрема, для пересічного бізнесмена впровадження всіх змін означає зменшення

кількості контролюючих органів, встановлення простих та однозначних податкових правил, усунення неоднозначних трактувань у Кодексі, спрощення вимог до первинних бухгалтерських документів та обмеження контакту з перевіряючими.

Податкова реформа стосується також спрощеної системи оподаткування, що, відповідно до пропозицій Міністерства фінансів України [15], визначає:

– Група А (чинна I група) – без касових апаратів, правила оподаткування не змінюються (до 300 тис. грн.).

– Група Б (об'єднані чинні II та III групи) – фізичні особи-підприємці; без обмежень на роботу з юридичними особами; без необхідності ведення бухгалтерського обліку (до 2 млн. грн. оборот).

– Група В (чинна IV група) – фіксований с/г податок (до 2 млн. грн. оборот).

Такі зміни, на думку Міністерства фінансів України, формують прогресивну систему оподаткування, оскільки малі підприємства сплачують менше, а отже податкове навантаження на мікро- та малий бізнес зменшиться.

Однак зазначені реформи викликали неоднозначну реакцію, оскільки такі зміни суттєво впливатимуть на діяльність малого бізнесу. Зокрема, як зазначає К.Кравчук [6], реформа спрощеної системи оподаткування викликає найбільше дискусій, порівняно з іншими частинами податкової реформи: реформа стимулюватиме зростання конкуренції, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності малого бізнесу в цілому, наблизить спрощену систему оподаткування до загальної системи оподаткування та спонукає частину компаній перейти на цю систему. Реформа буде успішною лише за умови уникнення надмірної сплати податків, в іншому випадку наслідки наближення можуть бути негативними для малого бізнесу.

В таких умовах важливо визначити переваги, недоліки та ризики впровадження реформ і можливі наслідки для малого бізнесу, зокрема вплив на ведення бухгалтерського обліку на підприємстві (рис. 2).

Таким чином, найголовнішою перевагою спрощеної системи оподаткування є спеціальний порядок обліку, що звільняє суб'єктів господарювання від сплати багатьох податків, зборів і внесків до фондів соціального страхування, дає можливість істотно знизити трудомісткість обліково-аналітичних процедур, дозволяє зменшити ризик податкових помилок і відповідних штрафних санкцій. Однак серед недоліків впровадження реформи спрощеного оподаткування визначають можливі надмірні витрати на облік видатків, що може стати негативним фактором впливу на діяльність підприємств.

РЕФОРМА СПРОЩЕНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

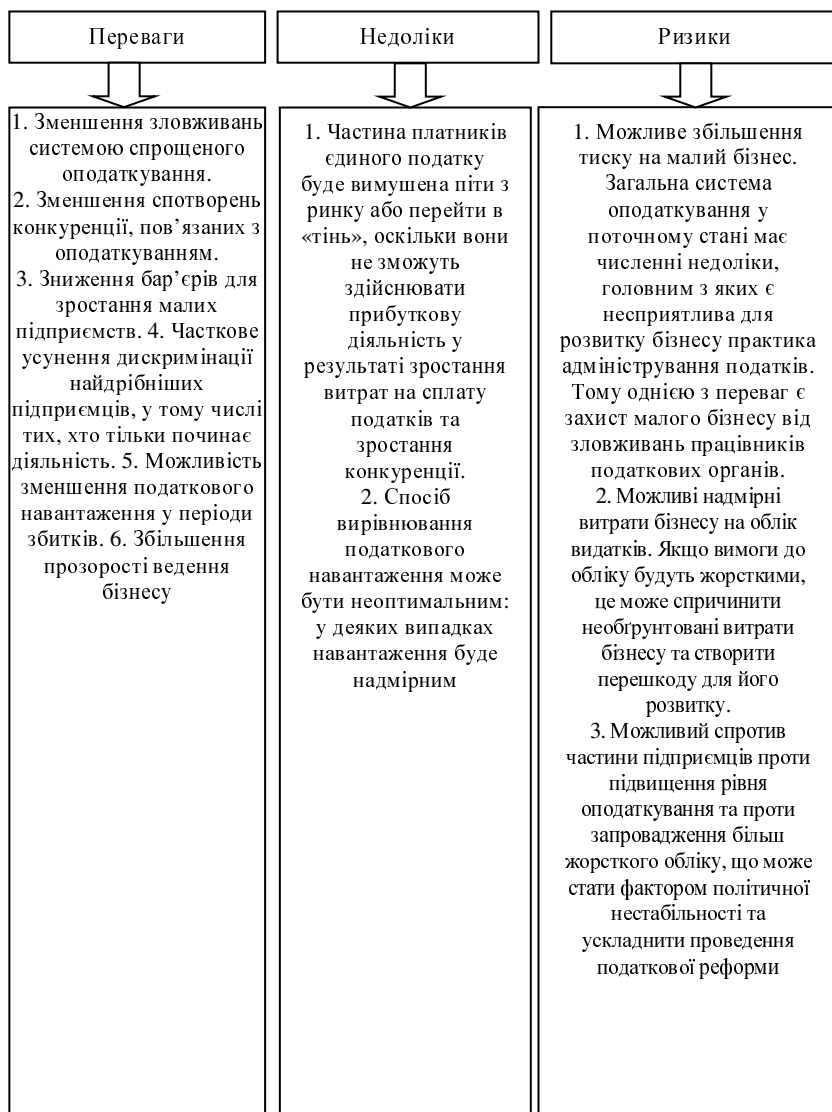

Рис. 2. Переваги, недоліки та ризики реформи спрощеного оподаткування (станом на 30.10.2015 р.) [6]

Стан та умови функціонування вітчизняного малого підприємництва є складними та потребують втручання з боку держави з метою вирішення низки існуючих проблем. Перш за все, потрібно забезпечити стабільність та якість податкового законодавства для мотивації залучення більшої кількості підприємців. Дана система має передбачати простоту визначення бази оподаткування та розміру податкового зобов'язання, мінімізацію облікових процедур. Посилення вимог до спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності із одночасним погіршенням комплексу умов для платників стають головними причинами несприйняття нововведень та відображаються на кількості суб'єктів малого підприємництва. Спрощена система оподаткування є провідною частиною державної податкової політики підтримки розвитку малого підприємництва в Україні а, отже має супроводжуватися новими програмами та способами ведення бізнесу, як це практикується у зарубіжних країнах.

Крім того, Україна має вивчати та впроваджувати міжнародні програми сприяння малому підприємству, що будуть містити напрями:

- надання консалтингових, бухгалтерських та консультаційних послуг підприємцям;
- надання допомоги підприємцям щодо особливостей їх діяльності;
- підготовку кадрів для управління малим підприємством.

Висновки та пропозиції. Сучасні економічні та політичні реалії визначають необхідність структурних змін та створення умов для впровадження ринкових реформ. Існування і взаємодія великих, середніх і малих підприємств, їх оптимальне співвідношення є найважливішою характеристикою ринкової економіки. Останні, існуючи на локальному ринку та спеціалізуючись на певному ринку товарів та послуг, швидко реагують на ринкові зміни та ринкову кон'юнктуру, мають безпосередній зв'язок зі споживачем. На макрорівні малі підприємства мають велике значення, адже сприяють пропорційному розвитку економіки шляхом розвитку конкуренції, створенню додаткових робочих місць, швидкому насиченню ринку товарами і послугами.

Застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності є позитивним кроком у процесі розвитку суб'єктів малого підприємництва. На даний момент здійснено значні кроки в напрямі реформування і побудови ефективної спрощеної системи оподаткування, зокрема найголовнішою перевагою спрощеної системи оподаткування є спеціальний порядок обліку, який звільняє суб'єктів

господарювання від сплати багатьох податків, зборів і внесків до фондів соціального страхування, дає можливість знизити трудомісткість обліково-аналітичних процедур, дозволяє зменшити ризик податкових помилок і відповідних штрафних санкцій. Звичайно, є низка невирішених проблем, при вирішенні яких основну увагу варто приділити соціальній спрямованості та фіскальній справедливості нової системи оподаткування. Так серед недоліків впровадження реформи спрощеного оподаткування визначають можливі надмірні витрати на облік видатків, що може стати негативним фактором впливу на діяльність підприємств.

Перспективи розвитку спрощеної системи оподаткування стануть предметом наступних досліджень.

Список використаної літератури:

1. *Болотова Г.* Спрощена система оподаткування: стислий огляд можливих змін / *Г.Болотова* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iepd.dn.ua/?p=3165>.
2. *Деренько О.А.* Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва / *О.А.Деренько* // *Бізнес Інформ*. – 2012. – № 5. – С. 95–97.
3. *Калмиков О.В.* Реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності / *О.В.Калмиков* // *Економічний вісник університету*. – 2012. – № 18.1. – С. 97–104.
4. *Кміть В.М.* Основні напрями реформування спрощеної системи оподаткування діяльності малого підприємництва в Україні / *В.М.Кміть, М.І.Федишин* // *Формування ринкової економіки в Україні* : зб. наук. пр. – Л. : Львівський нац. ун-т ім. І.Франка. – 2011. – Вип. 24, Ч. 1. – С. 275–285.
5. *Коваль Л.П.* Зміни у спрощеній системі оподаткування та їх вплив на фінансову безпеку малого підприємництва / *Л.П.Коваль* // *Науковий вісник НЛТУ*. – 2012. – № 22.1. – С. 244–251.
6. *Кравчук К.* Реформа спрощеного оподаткування: переваги і недоліки, 30.10.2015 / *К.Кравчук* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/10/30/565352/>.
7. *Лозовський О.М.* Особливості державного регулювання малого підприємництва в Україні / *О.М.Лозовський, С.І.Шарчук* // *Економічний форум*. – 1/2015. – С. 135–138.

8. *Макеєва О.* П'ять міфів про податкову реформу, 12.11.2015 / *О.Макеєва* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/11/12/566974/>.
9. *Орлова В.О.* Вплив спрощеної системи оподаткування на подальший розвиток малого бізнесу / *В.О. Орлова* // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 3. – С. 78–81.
10. *Панасюк О.В.* Генезис системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні / *О.В. Панасюк* // зб. наук. пр. Нац. ун-ту держ. податкової служби України. – 2013. – № 2. – С. 118–128 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/zpnudps_2013_2_15.pdf.
11. Податкова реформа / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/minfin.gov.ua/photos/a.152263058175763.36154.152018324866903/865676516834410/?type=3>.
12. Податковий кодекс України : станом 20.09.2015 р., № 2755-IV (зі змінами і доповненнями) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні: проблеми, потреби, перспективи. – К. : Центр громадської експертизи, Центр міжнародного приватного підприємництва, 2015. – 44 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : donetskcci.com/images/files/SME_Needs.pdf.
14. *Сидоренко Р.В.* Спрощена система оподаткування в Україні: історія і перспективи / *Р.В. Сидоренко* // зб. наук. пр. Таврійського держ. агротехнологічного ун-ту. – 2012. – № 1.17. – С. 138–145.
15. Спрощена система оподаткування / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/minfin.gov.ua/photos/a.152263058175763.36154.152018324866903/886659351402793/?type=3>.
16. *Юшко С.В.* Спрощена система оподаткування для фізичних осіб-підприємців: історія й перспективи застосування / *С.В. Юшко* // Фінанси України. – 2011. – № 4. – С. 38–46.

ПИРІЖОК Стелла Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Вінницького кооперативного інституту.

Наукові інтереси:

– удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю операцій з експлуатації та вибуття основних засобів.

ОЛІЙНИК Людмила Григорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Вінницького кооперативного інституту.

Наукові інтереси:

– удосконалення бухгалтерського та податкового обліку.

Стаття надійшла до редакції 25.11.2015.